

Partizaniniam pasipriešinimui atminti

Kupiškyje ir Rokiškyje buvo pristatytas naujas LGGRTC leidinys

Rūta Trimonienė

2023 m. birželio 14 d., Gedulo ir vilties dieną, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro darbuotojai pristatė leidinio „Šiaurės rytų Lietuvos partizanų sritis, Atlasas“ 2 dalį. Jis skirtas Žaliosios rinktinės, Algimanto ir Vytauto apygardų žuvusiems partizanams, jų ryšininkams ir rėmėjams atminti.

Kupiškio rajono savivaldybės bibliotekoje ir Rokiškio kultūros centre enciklopedinį leidinį pristatė LGGRTC darbuotojos: vyriausioji istorikė ir šio leidinio atsakingoji redaktorė Rūta Trimonienė, vyriausioji istorikė ir viena šio leidinio sudarytojų Dalia Urbonienė, taip pat leidinio dizainerė Dalė Dubonienė. Pristatymo metu buvo rodomas šio leidinio pagrindu paruoštas suktukas.

Kupiškyje, be garbaus amžiaus žmonių, dalyvavo ir mokiniai, kurie turėjo progą susipažinti su Kupiškio krašte vykusiomis laisvės kovomis ir kas joms vadovavo. Mokiniai dalyvavo pokalbyje ir neužmiršo paminėti vieno iš šio krašto partizaninio judėjimo vadų – rokiškėno Albino Tindžiulio-Dėdės. Taip pat sužinojo, kad iš šio krašto kilęs ir garsusis Algimanto apygardos vadas Antanas Starkus-Blinda, Montė. Renginį vedė šios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus. Jam ir Kupiškio rajono paveldosaugininkui Vyčiui Zavackui, padėjusiam iliustruoti Kupiškio rajono paminklų nuotraukomis šį leidinį, įteikėme po knygą. Knygą padovanojome ir mokytojai, palinkėdami su mokiniais pakeliauti po laisvės kovų vietas.

Rokiškyje susirinko nemažai įvairaus amžiaus žmonių. Jiems buvo pristatyta Atlaso sumanymo istorija, jo struktūra. Supažindinta, kaip pateikti daugelį metų kaupti duomenys apie Lietuvos

Knygą pristatė leidinio sudarytojos R. Trimonienė ir D. Urbonienė

partizanų ir sovietų represinių struktūrų kautynes, nurodant jų datą, vietą, svarbiausias aplinkybes ir žuvusius partizanus. Paaiškinta, kad archyviniai tyrimai apie visus žuvusius Lietuvos laisvės kovotojus dar nėra baigti, todėl leidinyje užfiksuotos tos kautynės, kuriose žuvo srities, apygardų ar rinktinių vadai arba ne mažiau kaip trys, o nuo 1952 m. – ir pavieniai partizanai. Papasakota, kad kautynės iliustruoja paminklų ir archyvinės partizanų nuotraukos su trumpais užrašais, o išsamesnė informacija apie jas pateikiama knygos pabaigoje esančiuose komentaruose.

Pokalbio metu paminėti iškilūs Rokiškio krašto partizaninio judėjimo vadai, tokie, kaip Rytų Lietuvos (Karaliaus Mindaugo) partizanų srities ir Vytauto apygardos vado pavaduotojas, Lokio rinktinės vadas Balys Vaičėnas-Pavasaris, Liubartas, šios srities Visuomeninės dalies ir Vytauto apygardos štabo viršininkas, Tumo-Vaižganto rinktinės vadas Juozas Kemeklis-Granitas, taip pat šios srities ir Vytauto apygardos štabo viršininkas, apygardos laikraščio „Aukštaičių kova“ redaktorius Vytautas Valentinas Pakštas-Vaidotas. Paminėtas ir Vytauto apygardos Lokio rinktinės vadas Antanas

Streikus-Tamošiukas, taip pat jau mūsų minėtas, Kupiškio krašte veikęs Dariaus ir Girėno rinktinės būrio vadas A. Tindžiulis-Dėdė.

Leidinį padovanojome ir dviem rokiškėnams – Rokiškio rajono savivaldybės Architektūros ir paveldosaugos skyriaus vyriausiajai specialistei Audronei Gavėnienei. Ji padeda pildyti Rokiškio rajone įpaminklintų vietų ir statinių, skirtų laisvės kovotojams atminti, sąvadą ir nuoširdžiai rūpinasi tolimesniu šių žmonių įamžinimu savo rajone. Taip pat Valstybinės miškų urėdijos Rokiškio regioninio padalinio vadovui Kęstučiui Skvarnavičiui. Miškininkai yra tie žmonės, be kurių mes – kaip be rankų. Jie yra mūsų didžiausi pagalbininkai ieškant jau pastatytų paminklų ir statant naujus, besirūpinantys jų apsauga ir priežiūra.

Padėkos už didelį atliktą darbą leidžiant Rezistencijos Atlasą sulaukėme ir iš p. K. Skvarnavičiaus, ir iš Obelių istorijos muziejaus vedėjo Valiaus Kazlausko. Renginį organizuoti padėjo Rokiškio kultūros centro darbuotoja Aušra Gudgalienė.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras